
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Отримано: 20 лютого 2022 р.

Прорецензовано: 18 березня 2022 р.

Прийнято до друку: 23 березня 2022 р.

e-mail: geyna-oksana@hotmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-188-192

Гейна О. В. Компресія наукового тексту зі спеціальності як формування професійної іншомовної комунікативної компетентності іноземних студентів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 188–192.

УДК: 811.161.1

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4754-2600>;

Web of Science ResearcherID: H-9062-2018

Гейна Оксана Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет

КОМПРЕСІЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЯК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Статтю присвячено проблемі підготовки іноземних студентів профільних спеціальностей до професійно орієнтованої міжкультурної комунікації. Висвітлено проблеми, пов'язані з різними методами та прийомами реалізації комунікативно-орієнтованого навчання. Акцентовано увагу на процесі професійної іншомовної підготовки, який має бути спрямованим на розвиток творчої особистості, її самовдосконалення, на формування соціально активної і самостійної людини в контексті діалогу культур, на розкриття творчого потенціалу. Сформульовано основні принципи реалізації комунікативного підходу як комунікативного методу навчання мовленнєвої діяльності зі спеціальності на заняттях з іноземної мови (української, російської). Зазначено основні ознаки презентації як одного з видів інформаційної переробки тексту як практичного результату досліджень, що проводяться в рамках інтерактивних форм навчання. Розглянуто етапи підготовки іноземних студентів до створення та проведення презентації зі спеціальності на заняттях з іноземної мови (української, російської). Доведено важливість формування іншомовної комунікативної компетентності у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців; акцентовано увагу на одному з основних видів інформаційної переробки фахового тексту – компресії. Надано перелік ознак презентації як одного з видів компресії наукового тексту, проаналізовано основні етапи підготовки іноземних студентів до створення і проведення презентації за фахом на заняттях з іноземної мови (української, російської). Доведено, що навчання компресії є формуванням у студентів культури роботи з науковим текстом, вдосконалення навичок та умінь розуміння, аналізу наукового тексту та написання вторинного наукового тексту, заснованого на розкритті смислової структури тексту-першоджерела.

Ключові слова: міжкультурна комунікація; комунікативно-орієнтоване навчання; інноваційні технології; інтерактивні форми навчання; іншомовна підготовка; навчання мовленнєвої діяльності зі спеціальності; інформаційна переробка тексту; компресія наукового тексту.

Oksana Heina,
PhD Philology, Assistant Professor,
Odessa National Economic University

COMPRESSION OF SCIENTIFIC, SPECIALTY TEXT AS THE FORMATION OF A PROFESSIONAL, FOREIGN LANGUAGE, COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FOREIGN STUDENTS

The article is devoted to the problem of preparing foreign students of specialized specialties for professionally oriented intercultural communication. Problems related to various methods and techniques of communicative-oriented learning are highlighted. Emphasis is placed on the process of professional foreign language training, which should be aimed at the development of creative personality, its self-improvement, the formation of socially active and independent people in the context of intercultural dialogue, the disclosure of creative potential. The basic principles of realization of the communicative approach as a communicative method of teaching speech activity in the specialty in foreign language classes (Ukrainian, Russian) are formulated. The main features of the presentation as one of the types of information processing of the text as a practical result of research conducted in the framework of interactive forms of learning. The stages of preparation of foreign students to create and conduct a presentation on the specialty in foreign language classes (Ukrainian, Russian) are considered. The importance of formation of foreign language communicative competence in the context of professional training of future specialists is proved, attention is focused on one of the main types of information processing of professional text – compression. The list of features of presentation as one of the types of compression of a scientific text is given, the main stages of preparation of foreign students

for creating and conducting a presentation in the specialty in foreign language classes (Ukrainian, Russian) are analyzed. It is proved that teaching compression is the formation of students' culture of working with scientific text, improving skills and abilities of understanding, analysis of scientific text and writing a secondary scientific text based on the disclosure of the semantic structure of the original text.

Keywords: *intercultural communication; communicative-oriented learning; interactive forms of learning; foreign language training; training of speech activity in the specialty; information processing of the text; compression of scientific text.*

Постановка проблеми. Сучасний фахівець, щоб стати конкурентоспроможним на ринку праці, повинен опанувати нові знання, здатність до абстрактного мислення, навички роботи з технічними засобами, здатність швидко застосовувати нові знання на практиці, орієнтуватися в будь-якій ситуації, тобто синтезувати знання з різних галузей науки.

Актуальність теми. Модернізація системи освіти пов'язана насамперед із запровадженням у освітнє середовище інноваційних технологій, сутність яких полягає в оновленні педагогічного процесу, запровадження новоутворень у традиційну систему. Хоча питання пошуку інноваційних методик організації навчального процесу постійно стають предметом зацікавленості багатьох дослідників, на сьогоднішній день вони ще не отримали остаточного вирішення та вимагають подальшої серйозної та ґрунтовної розробки. До інноваційних технологій, які можуть використовувати викладачі мови, можна віднести навчання компресії фахового тексту та створення і проведення презентації зі спеціальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останнього десятиліття впровадження у процес вивчення іноземної мови інноваційних технологій, спрямованих на формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти, посідав вагоме місце у науково-методичних дослідженнях багатьох вітчизняних учених. У наукових працях було розглянуто різноманітні аспекти проблем навчання. Особливості міжкультурного спілкування досліджували сучасні українські та зарубіжні вчені – П. Донець, Т. Комарницька, П. Осипов та інші; впровадження іноваційних технологій розглядали – Е. Ф. Зеєр, Л. В. Чорна, А. В. Гуцол, А.С. Полянська, О. Є. Антонова, та інші; Застосування інтерактивних методів навчання вивчали С. А. Реутова, М. В. Кларін, І. В. Гревцева та інші, методика викладання іноземної мови – Н. Л. Федотова, В. В. Гузєєв С. В. Іонова, С. В. Заніна.

Мета статті – визначити методи формування міжкультурної комунікації у процесі вивчення дисципліни «Іноземна мова (українська, російська)» та проаналізувати особливості застосування в процесі навчання іноземної мови інноваційних технологій, спрямованих на формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні кожен відчуває необхідність змін. Зважаючи на те, що система освіти в Україні знаходиться в трансформаційному стані, важливо врахувати напрацьовані та узагальнені науково-методичні та прикладні засади навчання під час впровадження інноваційних методів навчання за рахунок видів і способів навчання, що можуть якнайширше використовуватись у діяльності вітчизняних ЗВО.

Інтерактивні методи навчання є одним із найважливіших засобів удосконалення професійної підготовки студентів у вищому навчальному закладі. Інтерактивне навчання має на увазі цілком конкретні та прогнозовані цілі. Одна з таких цілей полягає у створенні комфортних умов навчання, за яких студент чи слухач відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним процес навчання. У студентів виникають додаткові джерела інформації – пошукові комп'ютерні програми. Вони також звертаються до соціального досвіду – свого та товаришів, тому необхідно вступати в комунікацію один з одним, спільно вирішувати поставлені завдання, долати конфлікти, знаходити спільні точки дотику, а за необхідності йти на компроміси. Важливо, щоб у роботі групи були задіяні всі її члени, не було пригнічування ініціативи чи покладання відповідальності на одного чи кількох лідерів. Також для інтерактивних методик важливо, щоб між завданнями груп існувала взаємозалежність, а результати їхньої роботи доповнювали один одного (Гревцева).

Інтерактивні методи навчання допомагають вирішувати такі дидактичні завдання: формування у студентів інтересу до дисципліни; оптимальне засвоєння робочого матеріалу; самостійне придбання знань з різних джерел; використання набутих знань для вирішення пізнавальних та практичних завдань; розвиток інтелектуальної самостійності, оскільки студентам необхідно індивідуально шукати шляхи та варіанти вирішення проблеми; придбання комунікативних умінь при роботі в різних групах: навчаються роботі в команді, терпимості до чужої точки зору; повазі права кожного на власну думку; встановлення взаємодії між учнями; формування думок, відносин, професійних та життєвих навичок. Таким чином, запровадження інтерактивних методів навчання – один із найважливіших напрямів удосконалення підготовки студентів у сучасному ЗВО.

Презентація на основі сучасних мультимедійних засобів – ефективний спосіб донесення інформації, за допомогою якого можна наочно уявити зміст, проілюструвати повідомлення та його змістовні функції.

Одним із видів інтерактивних форм навчання є метод проектів. Основне призначення методу проектів полягає у наданні учням можливості самостійного придбання знань у процесі вирішення практичних завдань чи проблем, що потребує інтеграції знань із різних предметних областей. Якщо говорити про метод проектів як педагогічну технологію, то ця технологія передбачає сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

Метод проектів – це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, яка має завершитись цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим чи іншим чином; це сукупність прийомів, дій учнів у певній послідовності задля досягнення поставленого завдання – вирішення проблеми, особисто значимої для учнів і оформленої у вигляді якогось кінцевого продукту.

При розгляді етапів проведення проектного методу можна відзначити паралель з основними етапами створення презентації:

1. Студент визначає цікаву для нього тему, з якою він приймається в малу групу, де цю тему обрано.
2. Студенти планують спільну роботу з виконання навчального завдання, а також здійснюють розподіл праці.
3. Студенти проводять дослідження. Вони збирають інформацію, аналізують дані, отримують висновки, обмінюються отриманими даними. Всередині групи кожен її учасник досліджує свою частину, збирає необхідний матеріал та надає його групі, на основі зібраних частин формується загальна доповідь групи.
4. Члени групи готують остаточний звіт.
5. Проведення презентації.

6. Студенти беруть участь в оцінюванні виконаної роботи (Реутова, 2012).

Таким чином, презентація – це кінцевий продукт, практичний результат досліджень, які проводяться у межах тих чи інших інтерактивних форм навчання.

Успішність людини у навчанні та у професійній діяльності багато в чому залежить від її інформаційної культури. У процесі навчання формуванню інформаційних умінь і навичок, зокрема оволодінню різними способами інформаційної переробки тексту, надається особливе значення (Заніна, 2014). Інформаційна переробка тексту, як складова комунікативної компетенції, є однією з найважливіших цілей вивчення дисципліни «Іноземна мова (українська, російська)» оскільки спрямована на оволодіння найважливішими загальнопредметними вміннями, і універсальними способами діяльності (особистісними, регулятивними, пізнавальними, комунікативними).

Компресія – основний вид інформаційної переробки тексту. Компресія пов'язана з умінням бачити ієрархічну структуру змісту тексту: розуміти ідею тексту, бачити другорядну інформацію. Отже, під компресією розуміється вміння не тільки виймати з тексту найголовніше, а й розуміти кожну частину прочитаного твору. Для цього необхідно чітко розуміння змісту тексту, розуміння смислового зв'язку частин тексту між собою. Метою навчання компресії є формування у студентів культури роботи з науковим текстом, вдосконалення навичок та умінь читання, розуміння, аналізу наукового тексту та написання вторинного наукового тексту, заснованого на розкритті смислової структури тексту-першоджерела. Текст, створений в результаті компресії, стосовно тексту-першоджерела, є вторинним. Під час підготовки вторинних текстів відбувається згортання інформації з метою скорочення обсягу тексту. Стиснення тексту – це перетворення, у якому текст замінюється коротшим за обсягом викладом, але не допускаються смислові спотворення і втрата значних положень (Заніна, 2014).

На основі певних операцій з текстом-джерелом (структурно-смисловий аналіз тексту; трансформація інформативного змісту тексту відповідно до комунікативного завдання; комбінування та коментування інформативного змісту тексту) можна побудувати тексти нових жанрів – конспекти, анотації, тези, реферати, резюме, рецензії, презентації.

Основні види компресії тексту (анотація, тези, реферат, рецензія, презентація) відрізняються не тільки ступенем стиснення або розгорнутості змісту першоджерела, але й використанням стандартних кліше при оформленні вторинного тексту.

Презентація – це композиційно організований виклад основного змісту інформаційного джерела, яке розкриває його основні концепції. На відміну від реферату презентація супроводжується показом слайдів, які використовуються для підвищення виразності виступу, більш переконливої та наочної ілюстрації описуваних фактів та явищ. У сучасному світі важко досягти успіху без умінь грамотно виступати. Уміння представляти свої проекти, звіти та готову продукцію з вирашного боку є дуже важливим у діяльності будь-якої організації. Ефективна презентація – це представлення інформації, продукції, послуг, проектів, невелике шоу, яке запам'ятовується, здатне ефективно впливати на аудиторію та мотивувати її до подальших дій. Мета кожної презентації – розповісти аудиторії про щось важливе для промовця та цікаве для слухачів. Але найголовніше, щоб після завершення виступу, слухачі думали певним чином, тобто вирішували проблему так, як це потрібно доповідачу. Якщо презентація мотивувала аудиторію до подальших дій, оратор досяг своєї мети.

Для іноземних студентів підготовки презентації за спеціальністю передусім тривала поетапна робота на заняттях з іноземної мови (української, російської) протягом першого семестру першого року навчання. Відповідно до мети навчальної дисципліни «Іноземна мова (українська, російська)», яка полягає у формуванні комунікативної компетентності іноземних студентів, що забезпечує оволодіння спеціальністю та різними формами комунікації в умовах мовного середовища (навчально-професійного, соціального та культурного) протягом першого року навчання студенти отримують знання про особливості усного та письмового мовлення наукового, ділового стилів мовлення, мови спеціальності, а також види та форми їх реалізації; стилістичні та структурні особливості навчальних робіт за спеціальністю та вимоги до їх композиції та оформлення.

На основі отриманих знань, формуються такі вміння та навички: 1) читати тексти, що належать до навчально-професійної сфери, тобто на цьому етапі студенти відпрацьовують перший елемент підготовки презентації – вибір та обробка матеріалу; 2) сприймати та розуміти інформацію текстів за спеціальними дисциплінами під час слухання (аудіювання) – на цьому етапі формуються вміння слухати та вникати у сенс презентації; 3) ставити питання до прочитаного (прослуханого) тексту та відповідати на них – щодо презентації, це вміння звернутися до промовця за уточненнями, щоб уникнути будь-якої двозначності і невизначеності, з'ясувати все, що незрозуміло, використовуючи при цьому для побудови фраз певні мовні форми, а так само вміння промовця відповідати на задані питання, що вимагають уточнення або доповнення інформації; 4) складати план (питальний, номінативний), конспект прочитаного тексту за спеціальністю – наступний елемент підготовки презентації – складання плану презентації; 5) складати монологічне висловлювання на тему спеціальних дисциплін, будувати його у логічній послідовності, здійснювати відбір необхідних мовних засобів – це вміння для основного етапу створення презентації. Потрібно пам'ятати, що основна увага – головному. Потрібно визначити головні ідеї, думки, тези, висновки, які необхідно донести до слухачів та на їх основі створити презентацію. У жодному разі не завантажувати презентацію додатковою інформацією – її місце у роздатковому матеріалі, або у коментарях. На слайдах має бути лише найголовніше. Обов'язково простежити логічну послідовність викладу матеріалу. Не менш важливим є відповідність мовних засобів, що використовуються для передачі інформації, стилю тексту; 6) передавати у письмовій формі основну інформацію тексту за фахом – у презентації це наповнення слайдів головною інформацією. Це відповідає принципу презентації – презентація надає інформацію, але не дані. Тобто на екрані має бути не набір цифр, фактів, а інформація – це проблемні дані, представлені у зручному для сприйняття вигляді (діаграми, графіки). Так само важливе значення має підсумовуючий слайд, у якому увага людей буде зафіксована на головній тезі, на тому, що необхідно донести до слухачів своєю презентацією; 7) відтворювати інформацію прочитаних (прослуханих) текстів. І якщо при складанні монологічного висловлювання зверталася увага на форму висловлювання, то при відтворенні прочитаних текстів увага студентів звертається на спосіб подачі інформації: темп мовлення, гучність, правильність і ясність мови (що особливо актуально для іноземних студентів), емоційність, міміка, жести і т.д. Таким чином, відпрацьовуються вміння, необхідні при коментарі слайдів: присутні на презентації насамперед слухають промовця, а не читають разом із ним написане на слайдах. Презентація – це оратор та його розповідь.

В результаті виконаної роботи у 2 семестрі на базі здобутих знань, умінь, навичок студенти практично готові до створення презентації текстів за спеціальністю. Викладач показує зразок презентації та безпосередньо на ньому студентам надається вже повна інформація про такий вид роботи як презентація: вимоги до ефективної презентації, етапи створення презентації, основні ознаки ефективної презентації, а також типові помилки під час створення презентації.

Завдяки інтегруванню такого виду роботи як створення та проведення презентації у навчальний процес, можна ефективно вирішувати цілу низку дидактичних завдань при навчанні взагалі та при навчанні іноземної мови (української, російської) зокрема: взаємодія студентів з величезною кількістю ресурсів (книги, журнали, газети, мультимедіа, телебачення, Інтернет) мотивує студентів до навчання, а у нашому випадку формує стійку мотивацію до іноземномовної діяльності; дає можливість поповнювати словниковий запас як активною, так і пасивною лексикою сучасної мови; активізує розумові здібності учнів у процесі навчальної діяльності; розвиває творчий потенціал студентів; робить заняття більш наочними; забезпечує краще сприйняття та запам'ятовування навчального матеріалу: використання динамічного подання навчального матеріалу у зв'язку з застосуванням різних аудіовізуальних засобів навчання дає можливість задовольнити потреби різних студентів, чий спосіб навчання можуть суттєво відрізнитися; дозволяє індивідуалізувати навчання: обирати послідовність засвоєння навчального матеріалу, темп роботи; створює умови для ефективної позааудиторної самостійної роботи; розвиває дослідницькі вміння (уміння виявлення проблем, збору інформації, спостереження, проведення експерименту, аналізу, побудови гіпотез, узагальнення); розвиває системне мислення.

Висновки. Вміння викласти зміст прочитаного, почутого, переказати його з іншою метою, скласти резюме, анотацію, реферат, передати інформацію конспективно чи тезово, підготувати та провести презентацію складають основу комунікативної компетентності мовної особистості та її мовної поведінки. У зв'язку з цим вторинні текстові новоутворення сьогодні займають дедалі міцніші позиції у ряді мовних творів, які функціонують у комунікативному просторі суспільства. «Будучи носієм неточного, приблизного значення, вторинні тексти є способом інтерпретації інформації та її адаптації до нових умов комунікації» (Іонова, 2006). Презентація як один із видів інформаційної переробки тексту дедалі міцніше займає позицію однієї з основних видів навчальної роботи. Навчання створення та проведення презентації необхідно здійснювати на заняттях з іноземної мови (української, російської), оскільки базові елементи презентації є основними видами роботи з текстом.

Таким чином, створення презентації на заняттях з іноземної мови (української, російської) – це складне ціле, що є синтезом всіх знань, умінь, навичок іноземних студентів, отриманих у процесі навчання, і є базовим елементом проведення презентації за спеціальністю, тобто – підготовка студентів до виступів на заняттях зі спеціальних дисциплін, а презентація за спеціальністю у свою чергу є основою презентації, необхідної у майбутній професійній діяльності.

Джерела та література:

1. Антонова О. Є. Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема. Сучасні технології в освіті / НАПН України, ДНІПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2015. Ч. 1. Сучасні технології навчання. Вип. 2. С. 8–15.
2. Гревцева І. В. Застосування інтерактивних методів навчання в освітньому процесі вишу: веб-сайт. URL: http://fostu.ucoz.ru/publ/innovacionnye_podkhody_i_tekhnologii/primenenie_innovacionnykh_metodov_obuchenija_dlja_realizacii_kompetentnostnogo_podkhoda/primenenie_interaktivnykh_metodov_obuchenija_v_obrazovatelnom_processe_vuza/29-1-0-284 (дата звернення: 09.12.2021).
3. Гузєєв В. В. Методи та організаційні форми навчання. Народна освіта, 2001. 128 с.
4. Гуцол А. В. Навчальна дисципліна «Інноваційні технології в туризмі» як важлива складова підготовки фахівців спеціальностей «Туризмознавство» і «Готельно-ресторанна справа», Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Педагогічні науки, 2012. Вип. 4 (239). С. 124–129.
5. Заніна Є. В. Навчання прийомів змістовної компресії тексту під час уроків російської. Наша мережа, 2014. – (дата звернення: 18.01.2022) URL: <http://nsportal.ru>.
6. Зеєр Е. Ф. Інновації у професійній освіті: навч. посіб. Екатеринбург: РДППУ, 2007.
7. Іонова С. В. Про дві моделі побудови вторинних текстів. Вісник Волгоградського Державного Університету. Сер. 2: Мова, 2006. Випуск 5. С. 69–76.
8. Кларін М. В. Інтерактивне навчання – інструмент освоєння нового досвіду. Педагогіка. 2000. № 7. С. 12–18.
9. Круглий стіл: Інноваційні методи викладання у вищій школі: обмін досвідом та кращі практики: зб. матеріалів за ред. д.е.н., професора Полянської А. С. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 19 с.
10. Реутова Є. А. Застосування активних та інтерактивних методів навчання в освітньому процесі ЗВО. Новосибірськ: НДАУ, 2012.
11. Федотова Н. Л. Методика викладання російської мови як іноземної. СПб: Златоуст, 2013.
12. Чорна Л. В. Інноваційні технології в туризмі як навчальна дисципліна та складова розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців з туризму. Науковий вісник Донбасу, 2014. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2014_2_7, (дата звернення: 11.01.2022).

References:

1. Antonova O. Ye. Pedagogichni tekhnolohiyi ta yikh klasyfikatsiya yak naukova problema. Suchasni tekhnolohiyi v osviti. [Pedagogical technologies and their classification as a scientific problem. Modern technologies in education. Modern learning technologies]. NAPN Ukrayiny, DNPB Ukrayiny im. V. O. Sukhomlyns'koho. Ch. 1. Suchasni tekhnolohiyi navchannya. Modern technologies in education], 2015. Vyp. 2. S. 8-15.
2. Hrevtseva I. V. Zastosuvannya interaktyvnykh metodiv navchannya v osvith'omu protsesi vyshu [Application of interactive teaching methods in the educational process of the university] : veb-sayt. URL: <http://fostu.ucoz.ru>. (data zvernennya: 09.01.2022).
3. Huzyeyev V. V. Metody ta orhanizatsiyni formy navchannya. Narodna osvita. [Methods and organizational forms of education. Public education.], 2001. 128 s.
4. Hutsol A. V. Navchal'na dystsyplina «Innovatsiyni tekhnolohiyi v turyzmi» yak vazhlyva skladova pidhotovky fakhivtsiv spetsial'nostey «Turyzmознавство» і «Hotel'no-restoranna справа». [Educational discipline “Innovative technologies in tourism” as an important component of training specialists in “Tourism” and “Hotel and restaurant business” Pedagogical sciences]. Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ser. Pedagogichni nauky, 2012. Vyp. 4 (239). – S.124–129.
5. Zanina Ye. V. Navchannya pryymiv zmistovnoyi kompresiyi tekstu pid chas urokiv rosiys'koyi. Nasha merezha. [Learning the techniques of meaningful compression of the text during Russian lessons. Our network.], 2014. – (data zvernennya: 18.01.2022) URL: <http://nsportal.ru>.
6. Zeer E. F. Innovacii u profesijnij osviti: navch. posib. [Innovations in vocational education. Publishing House of RSPPU]. Yekaterinburg: RDPPU, 2007.

7. Ionova S.V. Pro dvi modeli pobudovi vtorrinikh tekstiv. [On two models for constructing secondary texts. Bulletin of the Volgograd State University]. Visnik Volgograds'kogo Derzhavnogo Universitetu. Ser.2: Mova, 2006. Vipusk 5. S. 69–76.
8. Klarin M. V. Interaktyvne navchannya – instrument osvoyennya novoho dosvidu. [Interactive learning is a tool for mastering new experience, Pedagogy]. Pedagogika, 2000. № 7. S. 12–18.
9. Kruhlyy stil: Innovatsiyni metody vykladannya u vyshchihy shkoli: obmin dosvidom ta krashchi praktyky. [Round table: Innovative methods of teaching in higher education: exchange of experience and best practices: IFNTUNG]: zb. materialiv za red. d.e.n., profesora Polyans'koyi A. S. Ivano-Frankivs'k: IFNTUNH, 2020. 19 s.
10. Reutova Є. А. Zastosuvannya aktivnikh ta interaktivnikh metodiv navchannya v osvith'omu procesi vuzu. Novosibirs'k. [The use of active and interactive teaching methods in the educational process of the university. NDAU Publishing House]: NDAU, 2012.
11. Fedotova N. L. Metodika vikladannya rosijs'koї movi yak inozemnoї. [Methods of teaching Russian as a foreign language. Chrysostom]. SPb: Zlatoust, 2013.
12. Chorna L. V. Innovatsiyni tekhnolohiyi v turyzmi yak navchal'na dystsyplina ta skladova rozvytku profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv z turyzmu. Naukovyy visnyk Donbasu. [Innovative technologies in tourism as a discipline and a component of the professional competence development of future tourism professionals. Scientific Bulletin of Donbass], 2014. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2014_2_7. (data zvernennya: 11.01. 2022).